

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 marca 2021 roku

M. K. wniosła pozew przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę kwoty 9576,01 złotych tytułem odszkodowania, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20.04.2017 roku do dnia zapłaty.

Powódka w uzasadnieniu podała, że w dniu 3.12.2017 roku w wyniku kolizji drogowej, doszło do uszkodzenia samochodu marki A. (...) o nr rej. (...) stanowiący własność D. P.. W dniu 3.12.2016 r. poszkodowany zawarł z powodem umowę najmu samochodu zastępczego marki H. (...), za wynagrodzeniem w kwocie 250 zł + VAT za dzień. Całkowity czas przestoju samochodu wynosił 20 dni, ze względu na dostępność zderzaka tylko w magazynie w centralnych Niemczech, dni wolne oraz technologiczny czas naprawy wyniósł łącznie 47 dni. W dniu 15 stycznia 2017 roku wymagane były dodatkowe oględziny samochodu oraz ponowna naprawa. Na ten czas poszkodowany wynajął ponownie ten sam samochód zastępczy a czas potrzebny na naprawę wyniósł łącznie 14 dni.

Poszkodowany zawarł z powódką umowę cesji wierzytelności przysługującej mu z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego oraz upoważnił powódkę do dochodzenia roszczeń z tytułu odszkodowania od pozwanej. Stąd na kwotę dochodzona pozwem składa się 47 dni wynajmu pojazdu zastępczego w kwocie brutto 11750 zł, a następnie 14 dni najmu za kwotę 3500 złotych brutto. Pozwana uznała swoją odpowiedzialność co do zasady i w dniu 25 stycznia 2017 roku wypłaciła odszkodowanie w kwocie 4329,60 złotych z tytułu szkody wynikłej z wynajmu pojazdu zastępczego. W kolejnych decyzjach pozwana przyznała jeszcze dodatkowo z tego tytułu odszkodowanie w kwocie 1476 złotych tytułem wynajmu drugiego pojazdu zastępczego. W związku z powyższym powódka żądała dopłaty w kwocie 9576,01 złotych.

Nakazem zapłaty z dnia 30 kwietnia 2020 roku referendarz uwzględnił żądanie pozwu w całości (k. 48).

Pozwany od nakazu zapłaty złożył sprzeciw, w którym wniósł o oddalenie powództwa, kwestionując wskazaną przez powoda wysokość kosztów najmu pojazdu, zarzucając, że stawka dobową najmu w wysokości 250 zł brutto jest rażąco wygórowana, jak również stawka za holowanie pojazdu. Pozwany zakwestionował także długość najmu pojazdu wyliczony przez powódkę na 61 dni. Zdaniem pozwanego zasadna długość okresu najmu pojazdu zastępczego winna wynieść 42 dni (k. 53-55).

Pismem z dnia 4 stycznia 2021 roku (k. 130) powódka cofnęła pozew w zakresie kwoty 1279,80 wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 20.04.2017 roku do dnia zapłaty. Jednocześnie podtrzymała pozew w zakresie kwoty 8296,21 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20.04.2017 roku do dnia zapłaty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Poszkodowany D. P. zawarł w dniu 3 grudnia 2016 roku z powódką M. K. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Firma Usługowo-Handlowo- (...) w N. umowę najmu pojazdu zastępczego. Koszt wynajmu pojazdu zastępczego za dobę miał wynieść 250 złotych. Poszkodowany oddał samochód po 47 dniach. Ponadto w dniu 25 stycznia 2017 roku wymagane były ponowne oględziny oraz ponowna naprawa uszkodzonego pojazdu. Kolejny najem pojazdu zastępczego w dniu 25 stycznia 2017 roku został uzgodniony na tych samych warunkach co pierwsza umowa. Kolejny najem trwał 14 dni.

Dowód: umowy najmu (k. 10-11).

W dniu 3 grudnia 2016 roku poszkodowany i powódka zawarli umowę cesji wierzytelności, na podstawie której D. P. przelał na powódkę swoją wierzytelność o odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego, przysługującą mu z tytułu polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej sprawcy, w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 3 grudnia 2016 r.

Dowód: umowa cesji (k. 27-28, zawiadomienie o przelewie – k. 29, pełnomocnictwo – k. 30, pełnomocnictwo wobec Towarzystwa (...)) – k. 31)

Średnia stawka dobowa najmu za pojazd klasy E wyższej wynosi 179 zł brutto. Uzasadniony okres najmu wynosił 48 dni. Zasadne koszty najmu pojazdu zastępczego wynoszą 8592 złote brutto.

Ubezpieczyciel uznał w toku postępowania likwidacyjnego swoją odpowiedzialność i wypłacił tytułem odszkodowania za wynajem pojazdu zastępczego 4329,60 złotych przy stawce 110 złotych netto za dobę najmu (132,30 zł brutto) oraz 1476 złotych za okres 10 dni najmu przy stawce 120 złotych netto (147,60 złotych brutto). Za holowanie pojazdu została wypłacona kwota 153,75 złotych.

W toku sprawy ubezpieczyciel wypłacił tytułem dalszego odszkodowania kwotę 1279,80 złotych.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej M. C. (k. 85-100, 117-125), akta szkody, decyzje k. 32-40, decyzja – k. 129.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dowodów powołanych w opisie stanu faktycznego, które nie były kwestionowane przez strony. Sąd podzielił w całości opinię biegłego M. C., jako rzeczową i profesjonalną. Na podstawie opinii ustalono zarówno zasadność okresu najmu oraz wysokość średniej stawki najmu. Nie negują one twierdzeń powódki o tym, iż na rynku funkcjonują stawki oferowane przez powódkę, należy jednak pamiętać, iż stawki przywoływane przez pełnomocnika powódki są stawkami aktualnymi, natomiast wynajem pojazdu miało miejsce w grudniu 2016 i w styczniu 2017 roku. Opinia biegłego wskazywała stawki średnie występujące na rynku lokalnym w dacie powstania szkody.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 822 k.c., w wyniku zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. Świadczenie ubezpieczyciela obejmuje zapłatę sumy pieniężnej odpowiadającej wysokości poniesionej przez poszkodowanego szkody (art. 805 k.c.). Wysokość odszkodowania powinna być ustalona według reguł określonych w art. 363 k.c. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Powódka uzasadniła swoją legitymację czynną wobec pozwanego ubezpieczyciela tym, że nabyła wierzytelność o wypłatę odszkodowania, z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego, od poszkodowanego, na podstawie cesji (art. 509 k.c.). Przedmiotem przelewu może być co do zasady wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (indywidualizowana). Skuteczne jest zbycie wierzytelności, nieoznaczonej dokładnie w umowie przelewu, jeżeli można ją określić na podstawie treści stosunku zobowiązaniowego, z którego wynika (tak: wyrok SN z dnia 5 listopada 1999 r., III CKN 423/98, OSNC 2000, Nr 5, poz. 92).

Poszkodowanemu przysługiwało wobec pozwanego ubezpieczyciela roszczenie o naprawienie szkody z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej między ubezpieczycielem i sprawcą kolizji drogowej z dnia 3 grudnia 2016 r. Zgodnie z umową cesji, dołączoną do pozwu, przeniósł na powódkę wierzytelność, z tytułu odszkodowania w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Należność dochodzona w pozwie stanowiła różnicę między kosztami wynajmu samochodu zastępczego naliczonymi przez powódkę a wysokością odszkodowania, wypłaconego przez pozwanego ubezpieczyciela. W niniejszej sprawie sporna była wysokość stawki za dobę oraz długość wynajmu pojazdu zastępczego.

Kwestia odpowiedzialności pozwanej za skutki wypadku nie była sporna. Zakres obowiązku odszkodowawczego pozwanego obejmuje poniesione koszty najmu pojazdu zastępczego tego samego typu co uszkodzony za czas niezbędny do naprawy, w celu zaspokojenia potrzeb w sposób porównywalny do stanu sprzed wystąpienia szkody. Poza sporem było, że postępowaniu likwidacyjnym pozwany wypłacił powódce kwotę 5805,60 zł, tytułem zwrotu kosztów pojazdu zastępczego, wynajmowanego w bezspornym okresie 42 dni, przyjmując stawkę dobową najmu w wysokości 110 zł netto za 32 dni oraz 120 zł netto za 10 dni. Po opinii biegłego strona pozwana wypłaciła dalszą kwotę 1279,80 złotych plus skapitalizowane odsetki od tej kwoty.

Bezspornie zgodnie z opinią biegłego powódce przysługuje od strony pozwanej, jako ubezpieczyciela sprawcy szkody, zwrot kosztów najmu samochodu zastępczego w okresie 48 dni (art. 361 § 2 k.c.). Są to wydatki, poniesione w następstwie zdarzenia wywołującego szkodę, które by nie powstały bez tego zdarzenia, prowadzące do powypadkowego zmniejszenia majątku poszkodowanego, czyli straty. Poszkodowanemu przysługiwał wybór odpowiedniego podmiotu, oferującego wypożyczenie auta zastępczego. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2002 r. (sygn. akt I CKN 1466/99, OSNC 2003, Nr 5, poz. 64) stwierdzono, że co do zasady nabywający autoryzowane części samochodowe potrzebne do naprawy uszkodzonego w wypadku pojazdu - nie ma obowiązku poszukiwać sprzedawcy, oferującego je najtaniej. Także więc w zakresie wynajmu pojazdu zastępczego, poszkodowany nie miał obowiązku poszukiwać podmiotu, oferującego najniższe stawki. Wystarczy, aby stawki najmu pojazdu nie odbiegały rażąco od średnich stawek na rynku lokalnym. W niniejszej sprawie należało jednak przyjąć, że stawka 250 zł brutto (203,25 zł netto) za dobę, którą ustaliła powódka, była zawyżona, co słusznie podnosiła pozwana. Koszt najmu pojazdu zastępczego, przedstawiony w dołączonej do pozwu fakturze, nie może być uznany za ekonomicznie uzasadniony.

W oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej inż. M. C. ustalono, że średnia stawka najmu wynosi 179 zł brutto. Stawka stosowana przez powódkę zakładając dodatkowo brak limitu kilometrów i brak kaucji, należy do najwyższych występujących na rynku. Powyższe oznacza, że pozwany w sposób nieprawidłowy dokonał oszacowania kosztów najmu pojazdu zastępczego, zaniżając ich wartość. Jednocześnie powód zastosował stawkę zbyt wygórowaną biorąc pod uwagę ceny występujące na rynku. Należało zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego, że zasada pełnej kompensacji szkody nie może przewidywać jakichkolwiek, dowolnych kosztów, tylko ze względu na fakt, że finalnie koszty te ponosić ma nie sprawca szkody, a jego ubezpieczyciel. W rezultacie przyjęcia stanowiska, że koszty związane ze szkodą winny zostać pokryte niezależnie od ich wysokości doprowadzić może do niewspółmiernego obciążania ubezpieczyciela nierzadko rażąco wygórowanymi żądaniami podmiotów, świadczących usługi, związane z najmem zastępczym.

Zgodnie z art. 826 § 1 k.c., w razie zajścia wypadku, ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Oznacza to zarazem, że poszkodowany nie powinien swoim zachowaniem doprowadzać do zwiększenia rozmiarów szkody. Obowiązkiem poszkodowanego jest podejmowanie działań, zmierzających do zminimalizowania szkody. Brak z jego strony takiego działania nie może zwiększać obowiązku odszkodowawczego ubezpieczyciela, zobowiązanego do naprawienia szkody (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 22 kwietnia 1997 r. III CZP 14/97, OSNC 1997, z. 8, poz. 103; uchwała SN z dnia 16 października 1998 r., III CZP 42/98; wyrok SN z dnia 26 listopada 2002 r., I CKN 1993/00). Poszkodowany powinien więc - kierując się zasadą minimalizowania szkody - wynająć pojazd zastępczy, mając na uwadze koszt tych usług, odpowiadający średnim cenom, stosowanym na lokalnym rynku. Jest to istotne szczególnie w okolicznościach niniejszej sprawy, kiedy to powódka prowadząc działalność gospodarczą, związaną z wynajmowaniem pojazdów zastępczych, oferuje poszkodowanym w wypadkach swoje usługi bezpłatnie, przy tzw. "najmie bezgotówkowym" (gdzie poszkodowani uzyskują faktycznie darmowe korzystanie z pojazdu). W tej sytuacji, zgodnie ze stanowiskiem pozwanej, ubezpieczyciel, do którego roszczenie zostało skierowane, może odpowiadać tylko w takim zakresie, w jakim koszty i stawki, zastosowane przez powoda, nie przekraczają stawek ekonomicznie uzasadnionych.

Na uwzględnienie zasługiwało stanowisko pozwanej, że ubezpieczyciel nie musi zawsze ponosić kosztów według każdej stawki najmu dowolnie i jednostronnie ustalonej przez powoda w umowie najmu, zawartej z poszkodowanym, który otrzymując faktycznie bezgotówkowy najem pojazdu nie jest zainteresowany wysokością tej stawki. W niniejszej sprawie nieuzasadnionym było obciążanie ubezpieczyciela kosztami najmu wg stawki, która znacznie przekracza średnie stawki, po których pojazd na rynku można swobodnie wynająć. W takiej bowiem sytuacji nie można mówić o celowych i ekonomicznie uzasadnionych kosztach. Strony stosunku najmu samochodu zastępczego, nie mogą w sposób dowolny i z mocą wiążącą dla osób trzecich ustalać wysokości opłat za wynajem. Zgodnie z powołanym art. 826 § 1 k.c., ubezpieczający ma obowiązek użycia dostępnych mu środków w celu m.in. zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Ubezpieczyciel, odpowiedzialny za szkodę, może oczekiwać od wierzyciela zachowania, zmierzającego do zminimalizowania szkody. Dlatego, ubezpieczyciel nie ma obowiązku zwrócić uprawnionemu każdej kwoty, wskazanej w fakturze, dokumentującej wartość szkody. Zgodnie z art. 354 § 1 k.c., dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno - gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel (§ 2). Nie oznacza to, jak już wyżej wskazano, że uprawniony ma obowiązek poszukiwać najtańszej oferty na rynku. Nie można jednak zaakceptować stanowiska, że kwestia wynajmu i jego kosztów pozostaje poza kontrolą czy też możliwością zajęcia stosownego stanowiska przez ubezpieczyciela.

Jednocześnie w kwestii wysokości stawki najmu za jeden dzień Sąd oparł się na podstawie art. 322 k.p.c. Ścisłe udowodnienie wysokości żądania nie było tu możliwe. Nie jest dowodem na tą okoliczność wystawiona przez powoda faktura, która jest jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.) i nie korzysta z domniemania prawdziwości zawartych w niej twierdzeń. Ponadto wiarygodność kwoty wskazanej w fakturze podważa fakt, że poszkodowany - jak wskazano wyżej - nie uiścił wynagrodzenia za najem pojazdu w gotówce, lecz w formie cesji wierzytelności i taka forma zapłaty była uzgodniona od początku. W konsekwencji poszkodowany nie był zainteresowany w negocjowaniu rynkowych cen najmu, skoro i tak, to nie on ponosił ten koszt.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów w zw. z art. 415 k.c. i art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c., zasądzono na rzecz powódki 1506,60 zł, jako różnicę, pomiędzy kwotą należną z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu - a kwotą wypłaconą dotychczas przez pozwanego. Kwota należnego odszkodowania wynika z przyjętej średniej stawki dobowej za najem samochodu, występującej na rynku, zgodnie z opinią biegłego, w wysokości 179 zł brutto, przy uwzględnieniu jako zasadnego okresu najmu, tj. 48 dni. Całość zasadnych kosztów najmu wynosiła 8592 złote. Pozwany wypłacił przed procesem z tego tytułu kwotę 5.805,60 złotych oraz w toku sprawy 1279,80 złotych. Łącznie zatem pozwany wypłacił powódce kwotę 7085,40 złotych tytułem najmu. Do wypłaty pozostała zatem różnica w kwocie 1506,60 złotych (8592-7085,40). Powyższą kwotę zasądzono w pkt II wyroku.

Odsetki ustawowe zasądzono - zgodnie z żądaniem powoda - od dnia 20 kwietnia 2017 r., mając na uwadze, że w dniu 27 lutego 2017 roku ubezpieczyciel uznał swoją odpowiedzialność i wypłacił bezsporną kwotę odszkodowania. Dokonując tylko częściowej wypłaty świadczenia, pozwany nie wykonał należycie swojego obowiązku, pozostając w opóźnieniu w zapłacie zasądzonej w wyroku kwoty. Orzeczenie w tym zakresie znajduje uzasadnienie w treści przepisów art. 817 § 1 k.c., art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Jednocześnie powództwo ponad zasądzoną kwotę zostało oddalone o czym orzeczono w pkt III wyroku. W zakresie w jakim powódka pozew cofnęła na skutek zapłaty części dochodzonego roszczenia w toku sprawy Sąd umorzył postępowanie na podstawie art. 203 k.p.c. w zw. z art. 355 k.p.c.

Orzeczenie w pkt IV oparto na przepisach art. 100 zd. 1 k.p.c.. Koszty procesu, wygranego przez powódkę w 29%(uwzględniając kwotę wypłaconą w toku procesu), a przez pozwanego w 71% zostały stosunkowo rozdzielone. Na koszty poniesione przez powódkę złożył się koszt wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 1800 złotych, 17 złotych opłaty skarbowej oraz 500 złotych opłaty od pozwu – łącznie 2317 złotych. Pozwany poniósł koszty 1817 złotych

wynagrodzenia pełnomocnika i koszty opłaty skarbowej. Z tego 29% z kwoty 2317 zł wyniosło 671,93 złote, zaś 71% z kwoty 1817 wyniosło 1290,07 zł. Zatem do zapłaty od powódki na rzecz pozwanego pozostaje kwota 618,14 złotych (1290,14-671,93 zł).

Podobnie koszty sądowe powódka jest zobowiązana ponieść w kwocie 71 % zaś pozwany w 29%. Wydatki na opinię biegłego wyniosły 2417,89, z tego 29% to 701,19 zł, zaś 71% to 1716,70 złotych. Podstawą rozstrzygnięcia o wydatkach był art. 98 k.p.c. w zw z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O powyższym orzeczono w pkt IV-VI wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować uzasadnienie
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego
3. Kal. 14 dni

25 marca 2021 roku